

Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleki Yeterlilik Düzeyi ve Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Nitelik Algısı: Metodolojik Bir Çalışma

Nursing Students' Professional Competence Level and Qualification Perception Regarding Assessment and Evaluation Methods: A Methodological Study

^{id} Tuğba KARATAŞ^a, ^{id} Uğur YILMAZ^b, ^{id} Muhammed ATALAY^b

^aGazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, Ankara, Türkiye

^bGazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

ÖZET Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısını değerlendirecek ölçek geliştirmek ve nitelik algısı ile mesleki yeterlilik düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Gereç ve Yöntemler:** Çalışma, metodolojik bir çalışmadır. Ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin öğrencilerin nitelik algısına yönelik madde havuzunu oluşturmak için onar kişiden oluşan 3 grup ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmeleri esnasında Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Nitelik Algısı Yarı Yapılandırılmış Soru Formu'ndan yararlanılmıştır. Görüşmeler sonucunda ilgili literatür de göz önünde bulundurularak madde havuzu oluşturulmuştur. Alınan uzman görüşleri sonrası son hâli verilen taslak form ile birlikte Katılımcı Bilgi Formu ve Hemşirelik Öğrencileri Yetkinlik Ölçeği kullanılarak çalışmaya 376 hemşirelik öğrencisi dâhil edilmiştir. Veriler 1.12.2022-1.12.2023 tarihleri arasında toplanmıştır. **Bulgular:** Odak grup görüşmeleri sonucunda "ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yeterliliği" ve "yöntemlerin kapsadığı özellikler" olmak üzere iki ana tema belirlenmiştir. İki ana tema ve ilgili literatür doğrultusunda toplam 32 madde oluşturulmuştur. Altı faktör ve 22 maddeden oluşan taslağın son hâlinin açıklanan toplam varyansı %63,41, Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,89'dur. Uyum indeksleri, $\chi^2=685,41$, yaklaşık hataların ortalama karekökü=0,083, karşılaştırılmalı uyum indeksi=0,93, artan uyum indeksi=0,93, normlaştırılmamış uyum indeksi=0,91 ve normlaştırılmış uyum indeksi=0,91 ($p<0,001$) olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin derslerin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin algıladığı nitelik ile mesleki yeterlilik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. **Sonuç:** Hemşirelik eğitiminde akreditasyon çalışmalarının hızla devam etmesi ve hemşirelik öğrencilerinde nitelik algısını değerlendirecek yapılandırılmış bir ölçme aracı olmaması nedeniyle geliştirilmiş olan bu ölçme aracının geçerli ve güvenilir olması somut değerlendirme fırsatı sağlayacaktır. Öğrencilerin öğrenim süreci esnasında özellikle geri bildirim alma ve yansıtma davranışına yönelik değerlendirme yapılması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi; mesleki yeterlilik; nitelik; ölçme ve değerlendirme

ABSTRACT Objective: To develop a scale to evaluate the qualification perception of nursing students regarding assessment and evaluation methods and examine the relationship between it and professional competence. **Material and Methods:** This study was a methodological method. Focus group interviews were held with three groups of 10 people each to create an item pool for students' perception of qualification regarding assessment and evaluation methods. Assessment and Evaluation Methods Qualification Perception Semi-Structured Questionnaire was used during the focus group interviews. As a result of the interviews, an item pool was created, taking into account the relevant literature. 376 nursing students were included in the study using the Participant Information Form and the Nursing Students Competency Scale along with the draft form, which was finalized after receiving expert opinions. Data was collected between 1.12.2022-1.12.2023. **Results:** As a result of the focus group interviews, two main themes were determined: "adequacy of assessment and evaluation methods" and "features covered by the methods". A total of 32 items were created in line with two main themes and related literature. The total variance explained in the final version of the draft, which consisted of six factors and 22 items, was 63.41% and the Cronbach alpha reliability coefficient was 0.89. Fit indices were calculated as $\chi^2=685.41$, root mean square error of approximation=0.083, comparative fit index=0.93, incremental fit index=0.93, non-normed fit index=0.91 and normed fit index=0.91 ($p<0.001$). There was no significant relationship between the students' perceived qualification of assessment and evaluation methods and their professional competence. **Conclusion:** Since accreditation studies in nursing education continue rapidly and there is no structured measurement tool to evaluate the quality perception of nursing students, the validity and reliability of this measurement tool will provide a concrete evaluation opportunity. It is important to evaluate students' feedback and reflection behavior during the learning process.

Keywords: Nursing student; professional competence; qualification; assessment and evaluation

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:

Karataş T, Yılmaz U, Atalay M. Hemşirelik öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeyi ve ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısı: Metodolojik bir çalışma. Türkiye Klinikleri J Health Sci. 2025;10(1):252-62.

Correspondence: Tuğba KARATAŞ

Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, Ankara, Türkiye

E-mail: tkarats@hotmail.com

Peer review under responsibility of Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences.

Received: 25 Sep 2024

Accepted: 18 Nov 2024

Available online: 24 Dec 2024

2536-4391 / Copyright © 2025 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Ölçme ve değerlendirme, hemşirelik eğitimi esnasında programın etkililiğini belirlemek, mesleki karar vermeye rehberlik etmek, öğrencinin öğrenme sürecinde başarısını artırmak ve bu süreçte herhangi bir değişiklik ihtiyacı olup olmadığını belirlemek için kullanılan temel bileşenlerdir.¹ Terimler sıklıkla birbirinin yerine kullanılmasına rağmen ölçme ve değerlendirme kavramları birbirini tamamlayan iki farklı süreçtir. Ölçme; bilgi, beceri, tutum ve inançların ölçülmesi için verilerin toplanması ve verilerin kullanılmasından oluşan, not vermenin ötesinde olan sistematik bir süreçtir. Dolayısıyla, ölçmede bir hedef belirlenir ve öğretim elemanları tarafından niteliksel ve niceliksel veriler ışığında hedefe ulaşıp ulaşılmadığı belirlenir. Değerlendirme ise öğrencinin ne öğrendiğine ilişkin öğretim elemanının düşüncesini içerir ve not vermeyle sonuçlanır. Belirli kriterler ile öğrencilerin performansı değerlendirilir. Dolayısıyla değerlendirme; öğrencilerin bilişsel, duyuşsal veya psikomotor performansına odaklanır ve öğrencilerin derste ne kadar başarılı oldukları konusunda bilgi verir.² Hemşirelik Eğitim Akreditasyon Komisyonu tarafından hemşirelik eğitim programlarının akreditasyonu için geliştirilen 2023 standartlarına göre özellikle biçimlendirici ve özetleyici değerlendirme yöntemlerinin hemşirelik eğitimi boyunca tüm öğrenme ortamlarında kullanılması ve dersin öğrenim çıktılarıyla uyumlu olacak şekilde çeşitlendirilmesi gerekmektedir (Criterion 4.10). Programın sonunda mesleki yeterliliklerin değerlendirilmesi için özetleyici değerlendirme sürecinin düzenli kullanılması önemlidir (Criterion 5.1).³

Yeterlilik değerlendirmesinin önemli bileşenlerinden birisi öğrenme hedeflerinin belirlenmesidir. Öğrenme hedefleri öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanda ulaşması gereken yeterlilik düzeylerini temsil eder. Ayrıca öğrenme hedefleri, öğrencilerin öğrenme sürecinde rehberlik eder. Dolayısıyla öğrenme hedeflerinin açıkça tanımlanması ve ölçülebilir olması önemlidir. Bu durumda öğrenme hedeflerinin takibi kolay şekilde açık yazılması ve ölçme ve değerlendirme kriterlerinin şeffaf olması gereklidir.⁴ Hemşirelik öğrencilerinin güvenli ve kaliteli hasta bakımını sağlayabilmeleri için bazı yeterlilikler açısından bilgi, beceri ve tutum kazanması gereklidir. Bu yeterlilikler; mesleki geli-

şim, etik karar verme, iletişim ve kişilerarası ilişkiler, hemşirelik süreci, kritik düşünmedir. Bu yeterlilikleri kazanması için teorik ve klinik uygulama arasında köprü oluşturulmalı ve bu yeterliliklere sahip olma düzeyleri detaylı şekilde değerlendirilmelidir.^{5,6} Öğrencilerin yeterliliklerinin değerlendirilmesi için kullanılan değerlendirme araçları ve değerlendirme kriterlerinin olması, öğrencilere bireyselleştirilmiş geri bildirim verme ve yansıtmanın sağlanabilmesi açısından önemlidir. Böylece değerlendirmenin nesnelliği ve güvenilirliği de sağlanmış olur.⁵ Uygun ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrenme çıktılarına ulaşmayı kolaylaştırdığı gibi öğrencilere bireyselleştirilmiş geri bildirim yanı sıra derinlemesine düşünme, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme sürecinin desteklenmesi, yansıtma ve öz değerlendirme becerilerinin gelişmesi açısından fırsat sunmaktadır.

Yazılı sınavların öğrencilerin klinik uygulamalarından ziyade teorik bilgilerinin tanımlamada etkili yol olduğu açıktır. Bir çalışmada öğrencilerin, mesleki yeterliliklerinden ziyade kişisel özelliklerine göre değerlendirildiklerini hissettikleri belirtilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin öz değerlendirmesi, değerlendirme sürecinin önemli bir parçasıdır.⁷ Ölçme ve değerlendirme sürecinde genellikle Miller'in piramidi esas alınır. Piramidin bilişsel alanı oluşturan ilk iki basamakta, öğrencilerin konunun ne ve nasıl olduğunu bilmesi hedeflenir. Üçüncü basamak davranışsal alanı göstermekte olup öğrenciye konunun nasıl yapıldığını göstermekle ilgilidir. En üst basamak ise öğrencinin teorik bilgisinin yanı sıra performansının değerlendirildiği düzeydir. Dolayısıyla bilişsel düzeyi değerlendirmek için yazılı ödev, sınav gibi davranışsal düzeyi değerlendirmek için ise performans değerlendiren ölçme ve değerlendirme teknikleri kullanılmaktadır.⁸

Ölçme ve değerlendirmenin biçimlendirici ve düzey belirleyici olmak üzere iki amaç doğrultusunda yapılması önerilmektedir. Biçimlendirici değerlendirmede ders çıktılarının karşılanması için öğrenme süreci boyunca öğrencinin bilgi, tutum ve becerilerinin gelişimi takip edilirken, düzey belirleyici değerlendirmede ders çıktılarına ne düzeyde ulaşıldığı ve öğrencinin yetkinlik düzeyinin ne düzeyde olduğu belirlenir. Dolayısıyla seçilen değerlendirme yönte-

minin öğrencinin dersle ilgili yeterliliklerini artıracak nitelikte olması önemlidir.^{9,10} Hemşirelik okullarının kalite standartlarını değerlendiren ulusal kuruluş olan HEPDAK tarafından her ne kadar hemşirelik öğrencilerinin değerlendirilmesi esnasında çoklu değerlendirme yöntemlerinin (objektif yapılandırılmış klinik sınav, mini klinik sınav, ödev, proje, bireysel performans değerlendirme, çoktan seçmeli sınavlar vb.) kullanılması önerilse de kullanılan çoklu yöntemlerin niteliği de anlam kazanmaktadır. Niteliği yetersiz olan veya dersin öğrenme çıktılarına hizmet etmeyen ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin gerekli bilgi ve beceri yeterliliğinin az olmasına ve tıbbi hata gibi sorunların yaşanmasına neden olacaktır. Bu çalışma ile öğrencilerin öğrenme sürecinde ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin biçimlendiricilik ve düzey belirleyicilik niteliğine ne kadar hizmet ettiğini algılaması ve kendi mesleki yeterlilik düzeyi ile ilişkilendirmesi beklenmiştir. Böylece eğitimciler öğrencilerden beklenen mesleki yeterlilikleri belirleyerek yeterliliklerin artmasını sağlayacak şekilde kullanacakları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmasında karar verici olacaktır. Dolayısıyla çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısını değerlendirecek ölçek geliştirerek mesleki yeterlilik düzeyi ile arasındaki ilişkiyi incelemektir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ÇALIŞMANIN TÜRÜ VE KATILIMCILAR

Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısı, mesleki yeterlilik düzeyleri ve nitelik algısı ile mesleki yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amacıyla planlanmış metodolojik bir çalışmadır. Çalışmaya başkentte bir üniversitede hemşirelik bölümünde öğrenim gören ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri dâhil edilmiştir. Ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik, eğitimin niteliğini de etkileyeceğinden örneklem seçimine gidilmemiş ve mümkün olduğunca gönüllü olan tüm öğrencilerin çalışmaya katılması teşvik edilmiştir. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda iki yüz kırkar olmak üzere toplam 720 öğrenci bulunmaktadır. Çalışmada, ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısını be-

lirlemeye yönelik ölçek geliştirildiği için belirlenen taslak ölçek maddesinin en az 5 katı kadar öğrencinin çalışmaya dâhil edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya dâhil etme kriterleri; öğrencilerin ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflardan birinde öğrenim görüyor olması, en az bir uygulamalı ders almış olması ve klinik uygulama yapmış olması gerekmektedir. Hastalık vb. nedenlerle klinik uygulama yapmamış olan öğrenciler ve birinci sınıf öğrencileri çalışmaya dâhil edilmemiştir.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma verilerinin toplanmasında; Katılımcı Bilgi Formu, Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Nitelik Algısı Yarı Yapılandırılmış Soru Formu, araştırmacılar tarafından geliştirilecek olan Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Nitelik Algısı Taslak Ölçek Formu ve Hemşirelik Öğrencileri Yetkinlik Ölçeği kullanılmıştır.

Katılımcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan formda öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, sınıfı, ağırlıklı not ortalaması, uygulama yaptığı klinik/birimler, klinik uygulama yaptığı toplam gün sayısı, teorik bilgi anlamında kendisine 100 üzerinden verdiği puan, klinik uygulama ve beceri anlamında kendisine 100 üzerinden verdiği puan olmak üzere toplam 8 soru bulunmaktadır.

Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Nitelik Algısı Yarı Yapılandırılmış Soru Formu: Bu form, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısını belirlemeye yönelik temel oluşturması açısından araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda geliştirilmiştir.^{5-7,11-15} Formda hemşirelik öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin değerlendirmenin yapılmasına yönelik oluşturulmuş yarı yapılandırılmış sorular bulunmaktadır. Buna göre sorular şu şekildedir:

a. “Teorik derslerin başarısını ölçme ve değerlendirme amacıyla kullanılan yöntemlerin yeterliliği ve niteliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Ders bazında örneklendirerek açıklayınız.”

b. “Teorik derslerin başarısını ölçme ve değerlendirme için kullanılan yöntemlerin niteliğini artırmak için size göre yapılması gerekenler nelerdir?”

c. “Uygulamalı derslerin başarısını ölçme ve değerlendirme amacıyla kullanılan yöntemlerin yeter-

liliği ve niteliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Ders bazında örneklendirerek açıklayınız.”

d. “Uygulamalı derslerin başarısını ölçme ve değerlendirme için kullanılan yöntemlerin niteliğini artırmak için size göre yapılması gerekenler nelerdir?”

e. “Bir akademisyen olsaydınız nasıl bir ölçme ve değerlendirme planı hazırlardınız? Hangi yöntemleri kullanır, nasıl bir yüzdeler dilim ayırırdınız? Öğrencilerinizi nasıl değerlendirirdiniz?”

Araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olan yarı yapılandırılmış sorular ile 30 hemşirelik öğrencisiyle odak grup görüşmesi yapılmış ve görüşme esnasında da sonda sorularla desteklenerek ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algılarına yönelik temalar ortaya çıkarılmıştır.

Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Nitelik Algısı Taslak Ölçek Formu: Yarı yapılandırılmış soru formundaki sorular yöneltilerek yapılan odak grup görüşmeleri sonucunda tematik analiz yapılmış ve ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yeterliliği ve kapsadığı özellikler olmak üzere iki tema belirlenmiştir. Belirlenen iki tema doğrultusunda literatürden de faydalanılarak ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısı taslak ölçek maddeleri geliştirilmiştir.^{5-7,11-15} Geliştirilen taslak ölçekte 32 madde bulunmaktadır. Maddeler beşli Likert tipinde olup Kesinlikle katılmıyorum (1 puan)-Kesinlikle katılıyorum (5 puan) şeklinde puanlanmıştır.

Hemşirelik Öğrencileri Yetkinlik Ölçeği: Ölçek, Hsu ve Hsieh tarafından hemşirelik öğrencilerinin kendi yetkinlik düzeylerini değerlendirmesi amacıyla 2013 yılında geliştirilmiştir.¹⁶ Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, Ülker ve Korkmaz tarafından 2022 yılında yapılmıştır.¹⁷ Ölçekte yedili Likert tipinde altı alt boyut (klinik biyomedikal bilim, genel klinik beceriler, eleştirel düşünme ve akıl yürütme, bakım, etik ve sorumluluk ve yaşam boyu öğrenme) ve 43 madde bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 43-301 arasındadır. Alınan puanın yüksek olması, öğrencilerinin yetkinlik düzeyini yüksek olarak algıladığını göstermektedir. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0,799-0,974 arasında değişmektedir. Ölçeğin toplam güvenilirlik değeri ise 0,978’dir.¹⁷

Çalışmanın Uygulaması

Çalışma 1.12.2022-1.12.2023 tarihleri arasında, Ankara’daki bir fakültenin hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapılmıştır. Çalışmanın uygulama basamakları aşağıdaki gibidir:

a. Dâhil edilme kriterlerini karşılayan öğrencilere Katılımcı Bilgi Formu doldurulmuştur.

b. Katılımcı Bilgi Formu’nu dolduran ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflardan ilk onar kişiden oluşan üç grupta farklı üç günde, bir moderatör ve iki gözlemci araştırmacı liderliğinde yaklaşık 60-90 dk süren odak grup görüşmesi yapılmıştır. Odak grup görüşmesi esnasında Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Değerlendirmesi Yarı Yapılandırılmış Soru Formu’ndan yararlanılmıştır. Görüşmeler öğrenciler klinik uygulama esnasında molaya çıktıklarında hastanedeki dinlenme odasında yapılmıştır. Klinik uygulama esnasında yapıma nedeni, öğrencinin hastanede hem teorik anlamdaki hem de beceri anlamındaki düzeyini somut olarak görme imkânı yakalaması ve sorulara içten ve objektif şekilde değerlendirme yaparak cevap verme ihtimalinin artırılmasıdır.

c. Farklı akademik seviyelerden toplam üç grup seçilmesinin nedeni; farklı akademik sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin verdikleri yanıtların tekrarlanması, veri doygunluğuna ulaşılmış olması ve aynı sınıftaki öğrencilerin sorulara vereceği olası yanlış cevapların önüne geçilerek yanıt çeşitliliğinin sürdürülmesidir.

d. Üç grupta yapılan odak grup görüşmeleri sonunda içerik analizi yapılmış ve iki ana tema belirlenmiştir. Bu temalar; ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin yeterliliği ve yöntemlerin kapsadığı özelliklerdir. Bu temalar ve ilgili literatür doğrultusunda madde havuzu oluşturulmuştur.^{5-7,11-15} Madde havuzunda 32 madde yer almıştır.

e. Oluşturulan madde havuzu, alanında uzman ve fakültelerin de ölçme ve değerlendirme komisyonlarında da aktif görev alan dokuz akademisyene gönderilmiştir. Uzman görüşü değerlendirmesinde Davis tekniği kullanılmıştır. Her bir uzmanın oluşturulmuş olan madde havuzundaki maddeleri 1’den 4’e (1=Uygun değil, 2=Biraz uygun, 3=Uygun, 4=Çok uygun) kadar değerlendirmeleri istenmiştir. Uzman

görüşleri sonrası Kapsam Geçerlik İndeksi 0,97 olarak hesaplanmıştır.

f. Uzman görüşleri sonrası maddelerde minör değişiklik yapılarak Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Nitelik Algısı Taslak Ölçek Formu'nun nihai hâli oluşturulmuş ve taslak ölçek formu ile birlikte Hemşirelik Öğrencileri Yetkinlik Ölçeği de çalışma dâhil edilme kriterlerini karşılayan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan toplam 376 kişiye uygulanmıştır.

ÇALIŞMANIN ETİK YÖNÜ

Çalışmanın yürütülebilmesi için Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan etik kurul (tarih: 25 Kasım 2022, no: 2022-1244) izni alınmıştır. Ayrıca çalışmanın yürütüldüğü Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinden de kurum izni alınmıştır. Çalışma, Helsinki Deklarasyonu prensipleri çerçevesinde yürütülmüş, çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Çalışmanın ilk aşamasını oluşturan odak grup görüşmeleri esnasında öğrencilere ses kaydı alınacağı, ses kaydı esnasında isimleriyle hitap edilmeyeceği, çalışmanın her aşamasında verdikleri yanıtların sadece değerlendirme yapma dolayısıyla da bilimsel amaçlı kullanılacağı açıklanmıştır. İlgili açıklamalar sonrası ses kaydı alınmadan önce de yazılı onamları alınmış, öğrencileri bilgisi ve onayı dâhilinde ses kayıtları alınmıştır. Ayrıca öğrencilere çalışmadan çekilmek istedikleri herhangi bir zaman diliminde çıkabilecekleri, bu durumun derslere ilişkin başarı değerlendirmesinde herhangi bir olumsuzluk yaratmayacağı, bu nedenle herhangi bir not kaygısı olmadan dilediği şekilde çalışmadan ayrılacağı mesajı verilmiştir.

VERİLERİN ANALİZİ

Veriler IBM SPSS for Windows 22.0 (IBM Corp., Armonk, NY, ABD) programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin sunulmasında sayı, yüzde değerleri, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Çalışmanın odak grup görüşmeleri aşaması sonrasında içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinde belirlenen iki tema doğrultusunda geliştirilen madde havuzunun Davis tekniği ile uzman görüşü değerlendirmesi yapılmış, kapsam geçerlik indeksi hesaplanmıştır. Geliştirilen taslak ölçeğin

kapsam geçerliği, yapı geçerliği ve Cronbach alfa güvenirlik katsayıları analiz edilmiştir. Ayrıca geçerlik ve güvenirliği test edildikten sonra geliştirilen ölçek ve Hemşirelik Öğrencileri Yetkinlik Ölçeği arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için korelasyon analizi yapılmıştır. Anlamlılık seviyesi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

KATILIMCILARIN TANITICI ÖZELLİKLERİ

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $21,32 \pm 1,73$ 'tür. Öğrencilerin yaklaşık %86'sı kız olup, yaklaşık %48'i ikinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin ağırlıklı genel ortalaması ise $2,98 \pm 0,42$ 'dir (minimum: 1,58, maksimum: 3,92) (Tablo 1).

KATILIMCILARIN KLİNİK UYGULAMAYA İLİŞKİN BİLGİLERİ

Öğrencilerin klinik uygulama yaptıkları ortalama gün sayısı $44,28 \pm 31,52$ 'dir. En fazla klinik uygulama yapılan birimler sırasıyla dahili ($n=365$, %97,1) ve cerrahi kliniklerdir ($n=361$, %96). Öğrencilerin teorik bilgi anlamında kendilerine verdikleri puan 100 üzerinden $70,86 \pm 13,43$ iken klinik uygulama anlamında verdikleri puan ise $77,03 \pm 12,85$ olmuştur (Tablo 1).

TASLAK ÖLÇEĞİN FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI

Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer Olkin (KMO) testi ile yapılmıştır. Faktör analizinin yapılabilmesi için KMO test değerinin en az 0,60 olması beklenmekte iken KMO test değerinin 0,7-0,8 arasında olması iyi, 0,8-0,9 arasında olması çok iyi, 0,9'dan büyük olması mükemmel olarak değerlendirilmektedir.^{18,19} Çalışmada yapılan faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin KMO test değerinin 0,84, Bartlett küresellik test değerinin de anlamlı olduğu ($\chi^2=3438,69$ $p < 0,001$) olduğu belirlenmiştir. Belirlenen bu sonuç, örneklemin faktör analizine uygunluğunun çok iyi olduğunu göstermiştir.

ÖLÇEĞİN AÇIMLAYICI FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI

Otuz iki maddeden oluşan taslak ölçek için yapılan açımlayıcı faktör analizi, öz değeri 1'den büyük olan 9 faktör ortaya çıkarmıştır. Maddelerin açımlayıcı faktör analizi ile elde edilen faktör yükleri değerlendirilmiş ve faktör yükleri için minimal sınır 0,40 ola-

TABLO 1: Katılımcıların tanıtıcı özellikleri ve klinik uygulamaya ilişkin bilgileri (n=376).

Tanıtıcı özellikler	Sayı	Yüzde (%)
Yaş ortalaması	21,32±1,73	
Cinsiyet		
Kadın	323	85,9
Erkek	53	14,1
Sınıf		
İkinci sınıf	180	47,9
Üçüncü sınıf	94	25,0
Dördüncü sınıf	102	27,1
Ağırlıklı genel not ortalaması	2,98±0,42	
Klinik uygulamaya ilişkin bilgiler		
Klinik uygulama yapılan klinikler*		
Dahili klinikler	365	97,1
Cerrahi klinikler	361	96,0
Kadın doğum klinikleri	170	45,2
Çocuk sağlığı ve hastalıkları klinikleri	177	47,1
Yoğun bakım üniteleri	96	25,5
Poliklinikler	139	36,9
Acil servis ünitesi	98	26,1
Ruh sağlığı ve hastalıkları klinikleri	142	37,8
Halk sağlığı birimleri	152	40,4
Şu ana kadar klinik uygulama yapılan klinik gün sayısı	44,28±31,52	
Teorik bilgi açısından öğrencinin kendisine verdiği puan	70,86±13,43	
Klinik uygulama açısından öğrencinin kendisine verdiği puan	77,03±12,85	

*Öğrenciler birden fazla yanıt işaretlemişlerdir.

rak kabul edilmiştir.²⁰ Buna göre faktör yükü 0,40 altında olan madde olmadığı belirlenmiştir. Birden fazla faktöre binişik hâlde yük veren 10 madde ise ölçekten çıkarılmıştır. Bu maddeler sırasıyla 31, 24, 2, 4, 9, 5, 12, 29, 7 ve 3. maddeler olmuştur. On maddenin çıkarılmasıyla oluşan faktör yapısı **Tablo 2**'de gösterilmiştir. Faktör yapısındaki öz değerlerin dağılımsal diyagramı ise **Şekil 1**'de verilmiştir. Faktörlerin öz değerleri sırasıyla; 6,94, 1,85, 1,78, 1,23, 1,14 ve 1,02 olarak bulunmuştur. Faktörlerin açıklanan varyansları ise sırasıyla 31,53, 8,39, 8,08, 5,61, 5,16 ve 4,65 idi. Açıklanan toplam varyans ise 63,41 olarak hesaplanmıştır (**Tablo 2**). Faktör analizi için açıklanan toplam varyansın minimum %40 olması beklenmektedir.²⁰

Maddelerin faktör yüklerine bakıldığında; yüklerin faktör 1 için 0,476-0,768, faktör 2 için 0,501-0,796, faktör 3 için 0,526-0,743, faktör 4 için 0,632-0,833, faktör 5 için 0,605-0,826, ve faktör 6 için ise 0,598-0,792 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Faktörler, ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısını betimlemek için sırasıyla “objektif değerlendirmeyi artırma”, “geri bildirim verme”, “farkındalığı artırma”, “konu ağırlıklı sınav içeriği oluşturma”, “motivasyonu artırma” ve “bilginin kalıcılığını artırma” şeklinde isimlendirilmiştir (**Tablo 2**).

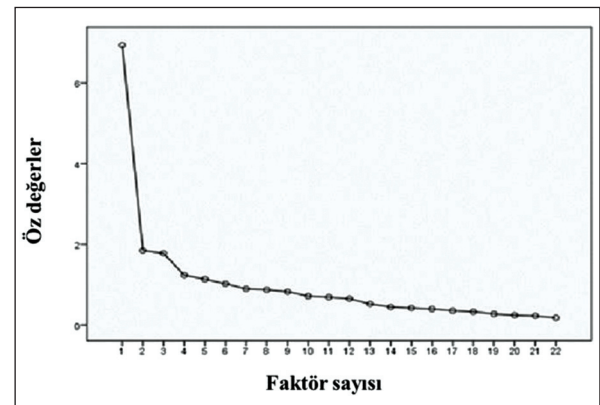
ÖLÇEĞİN DOĞRULAYICI FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI

Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre 13. ve 14. maddeler ile 21. ve 22. maddeler arasında modifikasyon yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi ile yapısı doğrulanan modelin uyum indekslerinin $\chi^2=685,41$, yaklaşık hataların ortalama karekökü=0,083, karşılaştırılmalı uyum indeksi=0,93, artan uyum indeksi=0,93, normlaştırılmamış uyum indeksi=0,91 ve normlaştırılmış uyum indeksi=0,91 ($p<0,001$) olduğu belirlenmiştir. Doğrulayıcı faktör analizine ilişkin değerler **Şekil 2**'de görülmektedir.

Maddelerin standardize regresyon katsayıları ile t değerleri ise **Tablo 3**'te verilmiştir. Buna göre standardize regresyon katsayılarının 0,53-0,77 arasında, t değerlerinin ise 7,38-16,60 arasında değiştiği ve standardize regresyon katsayıları ile t değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler, modelin doğrulanmasını sağlamıştır (**Tablo 3**).

TASLAK ÖLÇEĞİN GÜVENİRLİK ANALİZİ SONUÇLARI

Taslak ölçeğin güvenilirlik analizi için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Güvenirlik analizi sonuçlarına göre altı faktör için Cronbach alfa gü-

ŞEKİL 1: Faktör öz değerlerinin dağılım diyagramı.

TABLO 2: Açıklayıcı faktör analizi sonuçları.

Maddeler	Faktör 1 (Objektif değerlendirmeyi artırma)	Faktör 2 (Geri bildirim verme)	Faktör 3 (Farkındalığı artırma)	Faktör 4 (Konu ağırlıklı sınav içeriği oluşturma)	Faktör 5 (Motivasyonu artırma)	Faktör 6 (Bilginin kalıcılığını artırma)
M20-Öğretim elemanları öğrencilerin klinik performansını yeterli düzeyde gözlemler.	0,768					
M19-Laboratuvar ve klinik uygulamalarında mesleki beceriler yeterli düzeyde kazandırılır.	0,677					
M17-Klinik uygulamada hazırlanan bakım planları klinikteki performansınızı ölçmek için yeterli bir araçtır.	0,675					
M18-Öğrencilerin klinik performansları objektif biçimde değerlendirilir.	0,658					
M32-Öğrencilerin devamsızlık durumu dışında dersden başarsız sayılmamaları, öğrencilerin yüksek nitelikli olmasıyla ilgilidir.	0,476					
M14-Laboratuvar ve klinik uygulamalarının ölçme ve değerlendirme sonuçlarına ilişkin verilen geri bildirimler kapsamlı, eksik bilgilere yönelik ve öğretici niteliktedir.	0,796					
M13-Laboratuvar ve klinik uygulamalarının ölçme ve değerlendirme sonuçlarına ilişkin geri bildirim verilmektedir.	0,784					
M15-Laboratuvar ve klinik uygulamalarının ölçme ve değerlendirme süreci tarafsız şekilde yapılmaktadır.	0,737					
M10-Teorik derslerin ölçme ve değerlendirme süreci tarafsız şekilde yapılmaktadır.	0,501					
M8-Teorik derslerin ölçme ve değerlendirme sonuçlarına ilişkin verilen geri bildirimler öğrencilerin gelişimini gerektiren yönlerini fark etmelerine yardımcı olur.	0,743					
M11-Teorik derslerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri bilgiye ulaşma noktasında ve bilginin kalıcı olmasında bana yardımcı olur.	0,690					
M1-Teorik derslerin ölçme ve değerlendirme için kullanılan ödev, proje, kitap okuma gibi etkinlikler dersin amacına uygundur.	0,646					
M6-Teorik derslerin ölçme ve değerlendirme için kullanılan teknikler öğrencileri için üst bilgi gerektirir.	0,526					
M22-Ana derslerin yarıyıl sonu sınavı soru dağılımları işlenen konuların ağırlıklarına göre dağıtılır.	0,833					
M21-Ana derslerin ara sınav soru dağılımları işlenen konuların dağılımlarına göre dağıtılır.	0,781					
M23-Sınav sonu ve seçeneklerinin açık ve anlaşılır yazıldığını düşünürüm.	0,632					
M27-Sınavlarda açık uçlu sorular sorulması bilgi düzeyimi daha iyi yansıtmama yardımcı olur.	0,826					
M25-Dönem içinde zaman zaman uygulanan kısa sınavların (quiz) yapılması beni daha çok çalışmaya motive eder.	0,671					
M28-Sınav sonuçlarının seçeneklerinin birbirine yakın nitelikte oluşturulması bilginin ölçülmesine katkı sağlar.	0,605					
M30-Sınav sonuçlarının sınıfta tartışılması bilgiyi kalıcı şekilde öğrenmemi sağlar.	0,792					
M26-Sınavların çoktan seçmeli sorular içermesi eğitim niteliği açısından uygundur.	0,762					
M16-Laboratuvar ve klinik uygulamaların ölçme ve değerlendirme yöntemleri bilgiye ulaşma noktasında ve bilginin kalıcı olmasında bana yardımcı olur.	1,85	1,85	1,78	1,23	1,14	1,02
Öz değerler	6,94	8,39	8,08	5,61	5,16	4,65
Açıklanan varyans	31,53					

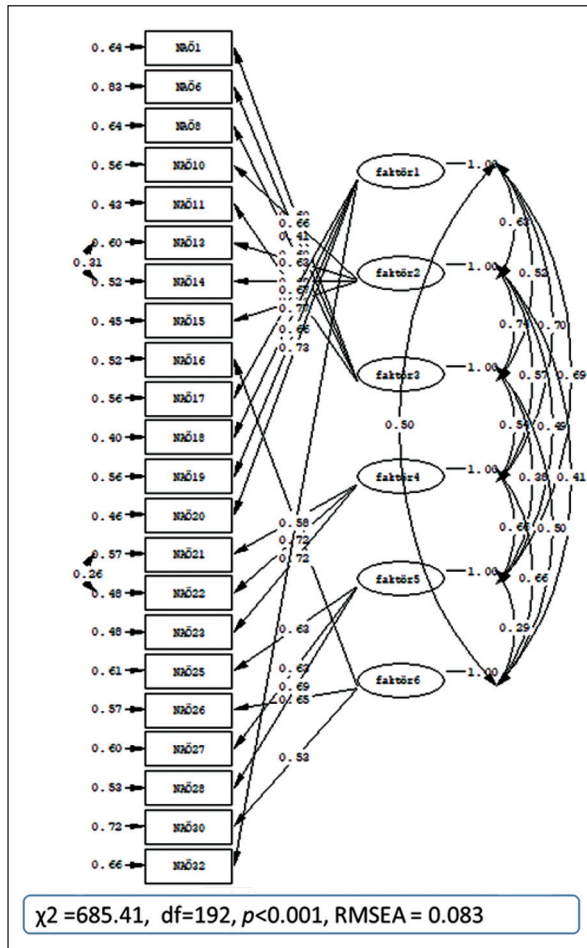
venirlik katsayılarının sırasıyla 0,81, 0,80, 0,68, 0,80, 0,69 ve 0,67 olduğu belirlenmiştir. Total ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ise 0,89 bulunmuştur.

TASLAK ÖLÇEĞİN ORTALAMA PUANLARI

Taslak ölçeğin faktörleri ve total puan ortalamaları hesaplanmış ve ortalamalar **Tablo 4**'te verilmiştir. Buna göre faktörlerin puan ortalamaları sırasıyla; $15,36 \pm 4,21$, $13,87 \pm 3,16$, $13,94 \pm 2,62$, $9,84 \pm 2,53$, $8,93 \pm 2,75$ ve $11,33 \pm 2,33$ olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin total puan ortalaması ise $73,27 \pm 12,64$ 'tür (**Tablo 4**).

MESLEKİ YETERLİLİK DÜZEYİ İLE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN NİTELİK ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Herhangi bir tabloda gösterilmemekle birlikte yapılan korelasyon analizinde, mesleki yeterlilik düzeyi ile ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik

ŞEKİL 2: Doğrulayıcı faktör analizi.

TABLO 3: Maddelerin standardize regresyon katsayıları ve t değerleri.

Faktörler	Standardize regresyon		
	Maddeler	katsayıları	t değerleri
Faktör 1 (Objektif değerlendirmeyi artırma)	M17	0,67	13,61
	M18	0,77	16,60
	M19	0,66	13,56
	M20	0,73	15,47
	M32	0,58	11,48
Faktör 2 (Gerı bildirim verme)	M10	0,66	13,04
	M13	0,63	12,09
	M14	0,69	13,65
	M15	0,74	15,01
Faktör 3 (Farkındalığı artırma)	M1	0,60	11,32
	M6	0,41	7,38
	M8	0,60	11,31
Faktör 4 (Konu ağırlıklı sınav içeriği oluşturma)	M11	0,75	14,66
	M21	0,65	12,23
	M22	0,72	13,63
Faktör 5 (Motivasyonu artırma)	M23	0,72	14,08
	M25	0,63	11,60
	M27	0,63	11,69
Faktör 6 (Bilginin kalıcılığını artırma)	M28	0,69	12,84
	M16	0,69	12,34
	M26	0,65	11,64
	M30	0,53	9,37

TABLO 4: Taslak ölçeğin ortalama puanları (n=376).

Faktörler	Ortalama	Standart sapma	Minimum değer	Maksimum değer
Faktör 1	15,36	4,21	5,00	25,00
Faktör 2	13,87	3,16	4,00	20,00
Faktör 3	13,94	2,62	5,00	20,00
Faktör 4	9,84	2,53	3,00	15,00
Faktör 5	8,93	2,75	3,00	15,00
Faktör 6	11,33	2,33	3,00	15,00
Total	73,27	12,64	26,00	110,00

algısı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu ($r=-0,43$), ancak ilişkinin anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA

Hemşirelik eğitiminin amacı, öğrencileri hemşirelik mesleğine başlamadan önce artan nüfusun ihtiyaçlarına uygun bilgi, beceri ve yeterliliklere sahip olacak şekilde yetiştirmektir. Dolayısıyla mesleki yeterlilik-

lerin kazanılması için hemşirelik müfredatının temel bileşenleri arasında teorik ve klinik hazırlık yer almaktadır.⁵ Oermann'a göre değerlendirme; öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını belirlemek ve ihtiyaçların karşılanmasına yardımcı olacak öğrenme etkinliklerini planlamak için teorik bilgi ve klinik performans hakkında bilgi toplamaktır. Dolayısıyla değerlendirme; öğrencinin öğrenme çıktılarına ulaşma düzeyi ve yeterliliklerini doğrulamak için kullanılan tanılayıcı, biçimlendirici veya özetleyici yaklaşımların hepsini içermelidir.⁴ Yapılan bir çalışmada, teorik açıdan değerlendirme için yazılı sınav, uzun sorular ve çoktan seçmeli soruların, klinik sınavlarda ise objektif yapılandırılmış klinik sınavının [objective structured clinical examination (OSCE)] kullanıldığı görülmüştür. Genel olarak biçimlendirici ve özetleyici değerlendirme yaklaşımları kullanılmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun diğer değerlendirme yöntemlerine kıyasla uzun deneme sınavlarıyla daha iyi not aldıkları, dolayısıyla da akademik performansları üzerinde daha pozitif etkisinin olduğu belirlenmiştir. Klinik sınav için de OSCE sınavının geleneksel klinik değerlendirmeye kıyasla öğrencilerin performansı üzerinde daha fazla etkisi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca aynı çalışmada en çok kullanılan değerlendirme tekniklerinin uzun yazılan raporlar ve çoktan seçmeli sorular olduğu belirtilmiştir.¹¹

Bu durumda her ders için belirlenen ölçme ve değerlendirme yöntemleri açık, net, detaylı ve dersin öğrenme çıktılarını kapsayacak şekilde çeşitlendirilmiş olmalıdır. Kullanılan çoklu ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve bu noktada öğrencilerden alınacak geri bildirimler, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin çeşitliliği hakkındaki görüşlerinin ve çeşitlilikle birlikte doğabilecek olası nitelik ile ilgili problemlerin belirlenmesini sağlayacaktır. Yapılan bir çalışmada, eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin genellikle uzaktan yürütülen derslerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının objektifliği ve uygunluğuna ilişkin olumlu görüş bildirdiği belirlenmiştir. Olumsuz görüş bildiren öğrenciler, özellikle ödevleri sayıca fazla bulduğunu ve verilen sürenin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Yüz yüze eğitime kıyasla öğrencilerin yaklaşık %27'sinin uzaktan eğitimde derse hazırlanma motivasyonlarının daha düşük olduğunu be-

lirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin yaklaşık %86'sı, dersin içeriği ile kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uyumlu olduğunu belirtmiştir.²¹ Yapılan başka bir çalışmada da çevrim içi öğrenme ortamlarında kullanılan biçimlendirici değerlendirme türlerine yönelik öğrenci görüşleri alınmış ve öğrencilerin farklı biçimlendirici değerlendirme türleri arasında güçlük düzeyi açısından fark görmedikleri ve quiz gibi değerlendirme yöntemlerinin takibi ve tamamlanması kolay olan yöntemler arasında saydıkları belirlenmiştir.²² Yue ve Kaur tarafından yapılan çalışmada ise üniversite öğrencilerinin çevrim içi değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu, ancak güvenlik ve teknik problemlere ilişkin hususlar üzerinde çalışılması gerektiği yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır.²³ Yapılan başka bir çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin ilk klinik uygulamaya ilişkin öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının fazla olması ve değerlendirmede sadece öğretim elemanlarının yer alması öğrencilerin değerlendirilmesinde sorun oluşturmuştur. Ayrıca aynı çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin ilk klinik uygulamalarındaki öğrenci değerlendirmesine ilişkin görüş ve önerileri değerlendirilmiş ve öğrenciler ölçme ve değerlendirme sürecinde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının kullanılmasını önermişlerdir.¹² Ancak çalışma sonuçları değerlendirildiğinde, hemşirelik dışındaki diğer bölümlerde okuyan öğrencilerin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği, hemşirelik öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin niteliğine ilişkin görüş ve algı değerlendirmesi yapacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracına rastlanmadığı görülmektedir. Bu amaçla, bu çalışmada öncelikli olarak hemşirelik öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yönelik algılanan niteliği belirlemek için madde havuzu oluşturulmuştur. Faktör analizleri sonucunda, 22 madde ve 6 alt boyuttan oluşan Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Nitelik Algısı nihai ölçeğinin ölçülen değişkeni açıklama varyansı %63,41 bulunmuştur. Ölçeğin 0,84 KMO değeri ile faktör analizine çok iyi düzeyde uygun olması geçerlik anlamında önemli bir veri sunmuştur. Ölçeğin açılımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Çalışmanın başında 32 maddeli taslak form, açılımlayıcı faktör analizi sonrasında faktör yükleri 0,40 altında olan ve binişik olan 10 mad-

denin çıkarılmasıyla birlikte 22 madde ve 6 boyut altında dağılım göstermiştir. Açıklayıcı faktör analiziyle ortaya çıkan yapının doğrulayıcı faktör analizinin yapılmasıyla birlikte uyum indeksleri hesaplanmış ve kabul edilebilir düzeyde oldukları görülmüştür. Geçerli olduğu belirlenen ölçeğin güvenirlik katsayısının 0,89 bulunması ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu da ispatlamıştır. Bununla birlikte ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin hemşirelik öğrencilerinin nitelik algısı ile mesleki yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Bu sonucun çıkmasında öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayılarının fazla olması düşünülebilir. Öğrenciler teorik ve klinik anlamda kendi performanslarını değerlendirecek öğretim elemanlarını sayıca az bulmuş ya da öğrenci sayısının fazlalığı değerlendirmeye ayrılacak süreyi yetersiz bulmuş olabilecekleri düşünülmektedir. Bu düşüncenin oluşmasında daha önce yapılmış olan iki çalışmada da özellikle uygulama anlamında öğretim elemanlarının öğrencileri değerlendirecek yeterli zamanının olmadığı belirtilmesi etkili olmuştur.^{13,14} Hemşirelerin ya da hemşirelik öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi aynı zamanda hemşirelik uygulamalarının ve hasta bakım kalitesinin göstergesidir. Dolayısıyla öğrencilerin mesleki yeterliliklerini artıracak faktörlerin belirlenmesi önemlidir.

Çalışmanın sınırlılıklarına bakıldığında, veri toplama sürecinde öğrencilerin teorik ve klinik anlamda ölçme ve değerlendirmesinin devam ediyor olmasının, öğrencilerini düşüncelerini ve geri bildirimlerini ne düzeyde etkilediği ön görülemezdir. Ayrıca öğrenciler üzerinde olası stres ya da baskı yaratmamak

adına test-tekrar test süreci uygulanmamıştır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısı ölçeğinin güvenirliği sadece Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ile değerlendirilmiştir. Test-tekrar test süreçlerinin de uygulanarak büyük örneklemli gruplarda çalışılması önerilebilir.

SONUÇ

Hemşirelik öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin nitelik algısını belirlemeye yönelik geliştirilmiş olan ölçek 22 madde ve 6 alt boyuttan oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak literatüre kazandırılmıştır. Çoklu değerlendirme yöntemleri kullanılırken öğrencilerin her bir ders iş yüküne ayırdığı süre de göz önünde bulundurulurken yüzdelerle değerlendirme dilimleri revize edilmesinde fayda bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin mesleki yeterliliklere de katkı sağlayacak yöntemler olmasına dikkat edilmelidir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı 2022 yılı 1. dönem kapsamında 1919B012207668 başvuru numarasıyla destek almıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Bu çalışma hazırlanırken tüm yazarlar eşit katkı sağlamıştır.

KAYNAKLAR

1. Halstead J. Introduction to the evaluation process. In: Billings D, Halstead J, eds. Teaching in Nursing: A Guide for Faculty. 6th ed. Elsevier; 2019. p.437-9.
2. Nunn-Ellison K, Tillson M, Ard N, Farmer S. Assessment and evaluation: nursing education and ACEN accreditation. Teach Learn Nurs. 2023;18(4):457-62. [Crossref]
3. Standards and Criteria [Internet]. [Erişim tarihi: 20.01.2025]. Erişim linki: [Link]
4. Oermann MH. Assessment methods. In: Oermann MH, De Gagne JC, Phillips BC, eds. Teaching in Nursing and Role of the Educator: The Complete Guide to Best Practice in Teaching, Evaluation and Curriculum Development. 2nd ed. New York: Springer Publishing Company; 2018. p.191-216. [Crossref] [PMC]

5. Immonen K, Oikarainen A, Tomietto M, Kääriäinen M, Tuomikoski AM, Kaučić BM, et al. Assessment of nursing students' competence in clinical practice: a systematic review of reviews. *Int J Nurs Stud.* 2019;100:1034-14. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
6. Wu XV, Enskär K, Lee CC, Wang W. A systematic review of clinical assessment for undergraduate nursing students. *Nurse Educ Today.* 2015;35(2):347-59. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
7. Helminen K, Coco K, Johnson M, Turunen H, Tossavainen K. Summative assessment of clinical practice of student nurses: a review of the literature. *Int J Nurs Stud.* 2016;53:308-19. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
8. Miller GE. The assessment of clinical skills/competence/performance. *Acad Med.* 1990;65(9 Suppl):S63-7. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
9. Karaöz S. Hemşirelik eğitiminde klinik değerlendirmeye genel bakış: güçlükler ve öneriler [General overview of clinical evaluation in nursing education: challenges and recommendations]. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi.* 2013;6(3):149-58. [[Link](#)]
10. Gaberson KB, Oermann MH, Shellenbarger T, eds. Küçük Alemdar D, Aydın D, Küçük EE, Çetinkaya F, Kardaş Özdemir F, Polat H, çeviri editörleri. *Hemşirelikte Klinik Öğretim Stratejileri.* 1. Baskı. Ankara: Nobel; 2016. p.17-56.
11. Abubakar FU, Muhammed A. Evaluation techniques in nursing education and their influence on students' performances. *International Journal of Nursing Education.* 2022;14(3):63-70. [[Crossref](#)]
12. Bayzat Ç, Sarmaşoğlu Kılıkçier Ş. Multisource reflections on assessment of nursing students' first clinical practice and predictions for 360-degree assessment: a qualitative study. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 2023;10(3):273-81. [[Crossref](#)]
13. Esmaeili M, Cheraghi MA, Salsali M, Ghiyasvandian S. Nursing students' expectations regarding effective clinical education: a qualitative study. *Int J Nurs Pract.* 2014;20(5):460-7. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
14. Kol E, İnce S. Determining the opinions of the first-year nursing students about clinical practice and clinical educators. *Nurse Educ Pract.* 2018;31:35-40. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
15. Saldıroğlu E, Türk G. Hemşirelik Yeterliliğini Holistik Değerlendirme Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliği [Validity and reliability of the Holistic Nursing Competence Scale]. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 2021;8(1):43-50. [[Crossref](#)]
16. Hsu LL, Hsieh SI. Testing of a measurement model for baccalaureate nursing students' self-evaluation of core competencies. *J Adv Nurs.* 2009;65(11):2454-63. [[Crossref](#)] [[PubMed](#)]
17. Ülker T, Korkmaz F. Hemşirelik öğrencilerinin kendi mesleki yetkinliklerini değerlendirme aracının geçerlik ve güvenilirlik çalışması: metodolojik çalışma [Nursing students' self-assessment of professional competence scale' validity and reliability: methodological study]. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences.* 2022;14(3):788-97. [[Crossref](#)]
18. Özdamar K. Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi. Genişletilmiş 5. Baskı. Eskişehir: Kaan Kitabevi; 2004. p.279-340.
19. Field A, Miles J. *Discovering Statistics Using SAS.* 1st ed. London: SAGE Publications; 2010.
20. Kline P. *An Easy Guide to Factor Analysis.* 1st ed. Oxfordshire: Routledge; 1994.
21. Aksu Dünya B, Şahin MD, Aybek EC. Yükseköğretimde uzaktan ölçme ve değerlendirme deneyimleri: Türkiye'den üç devlet üniversitesi örneği [Distance assessment experiences in higher education: an example from three public universities in Turkey]. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 2021;7(1):232-44. [[Crossref](#)]
22. Ogançe BO, Ağak JO, Okelo KO, Kiprotich P. Student perceptions of the effectiveness of formative assessment in an online learning environment. *Open Praxis.* 2018;10(1):29-39. [[Crossref](#)]
23. Yue WS, Kaur S. A survey of students' perceptions on online assessment in the modular object-oriented dynamic learning environment (moodle). *Advanced Science Letters.* 2016;22(12):4082-6. [[Crossref](#)]